

Tokom panela “Treba li Srbiji rudnik litijuma”, koji je u saradnji sa Heinrich Boell Fondacijom organizovala Nova ekonomija predstavnici Ministarstva rudarstva i energetike najavili su da će se o eksploataciji litijuma u dolini Jadara najverovatnije organizovati referendum.

S druge strane, deo stručne javnosti smatra da od tog projekta treba odustati ili ga odložiti. Obe strane se ipak slažu da je važno diskutovati o tako značajnom projektu, da razgovor mora da bude vođen na osnovu argumenata, a ne emocija.

“Ne može ono što je ispod zemlje da bude vrednije od onog što je iznad nje. Poljoprivreda i stanovništvo je važnije od toga. Realizaciju Projekta Jadar trebalo bi odložiti ili od njega odustati”, kazao je redovni član Srpske akademije nauka i umetnosti (SANU) u Odeljenju hemijskih i bioloških nauka Vladimir Stevanović.

On smatra da je dobro što u društvu ima dijaloga o takvim temama, ali primećuje da su oni “retki ili zakasneli”, a da je Projekat Jadar netransparentan.

Dodao je da su istraživanja litijuma u dolini Jadra počela mnogo ranije, a ne pre četiri godine, kako tvrde predstavnici nadležnog ministarstva.

“Rudna jalovišta će ostati trajno. Problem je i voda, ali ne njeno prečišćavanje. Kako ćemo se nositi sa atmosferskim vodama? Da li će ta jalovišta da popuste pod pritiskom vode, kao što je bilo sa jalovištem u Stolicama”, kaže Stevanović.

On je dodao da bi izgradnjom rudnika bilo ugroženo vodosnabdevanje Mačve, kao i da nedovoljno brinemo o zaštiti životne sredine.

“Nemamo sređenu životnu sredinu, da smo o njoj vodili računa, onda bi i Rio Tinto vodio računa o tome. Mora se gledati u budućnost, sad su aktuelne litijumske baterije, šta će biti za 30 godina, ako se vozila budu kretala na vodonik”, dodaje Stevanović.

Državna sekretarka: Nije poljuljano poverenje u državu

Državna sekretarka u Ministarstvu rudarstva Jovanka Atanacković, rekla je kako smatra da nije poljuljano poverenje u državu, jer država razgovara sa svim stranama i poziva ih da uđu u dijalog o rudniku litijuma. Ona je ocenila da će se u Srbiji najverovatnije organizovati referendum u vezi sa eksploatacijom litijuma. Ako građani o tome pozitivno odluče, Srbija kako kaže ne bi trebalo samo da izvozi litijum, već treba da ga koristi i u proizvodnji, čime bi ostvarila veću korist u lancu vrednosti.

“Smatramo da trenutnu energetska tranziciju, treba da vidimo kao šansu za naš narod i državu da postanemo lider u regionu, koristeći sve principe koji danas važe u ekologiji”, naglašava Atanacković.

Ona je ukazala na činjenicu da ljudi često koriste energiju do koje se dolazi devastacijom

životne sredine, dok se u isto vreme bave ekologijom, pa zbog toga predstavljaju “licemere”.

Obavezali smo se da ne povećavamo učešće degradiranih površina

“Ne treba nam rudnik litijuma, a sa prihvatljivim narušavanjem životne sredine slažem se u slučajevima kada za to postoji jasan javni interes”, kaže Ratko Ristić, dekan Šumarskog fakulteta. Dodaje i da je protiv rudnika litijuma, jer je Srbija ratifikovala konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama, biodiverzitetu i degradaciji zemljišta.

“Obavezali smo se da ne povećavamo učešće degradiranih površina”, naglašava Ristić.

Ristić ocenjuje da će planiranim rudnikom i postrojenjem za preradu rude jadarit biti uništeno 533 hektara zemljiša, od čega je oko 240 hektara šume na slivu potoka Štaviće. To zemljište je prema njegovim rečima već kontaminirano, jer su poplave provalile deponiju nekadašnjeg rudnika. Ristić je ocenio da Srbija može da bude uspešna u poljoprivrednom inženjerstvu, proizvodnji softvera i nameštaja, ne samo u oblasti rudarstva.

“To se naziva esnafski autizam, oni olako dele dozvole za istraživanje litijuma u Srbiji. Niko ne treba da se čudi ako dođe do velike provale narodnog nezadovoljstva”, dodaje Ristić.

Mogućnost održivog rudarstva

U vezi sa tim pitanjem, sa njim se nije složio pomoćnik ministarke rudarstva Dejan Milijanović, koji je rekao kako veruje u mogućnost održivog rudarstva koje neće ostaviti velike posledice na životnu sredinu.

Izvor: bif.rs